

Kommunstyrelsen
Alexandra Eriksson
Epost: alexandra2.eriksson@vasteras.se

Kopia till
VafabMiljö
Mälarenergi
Anna Jungmarker

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande - Framtida hantering av avloppsslam

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Västerås stad beslutar att Kommunalförbundet VafabMiljö inte ska omhänderta avloppsslam från VA-huvudmannens anläggningar.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en överenskommelse mellan staden och Kommunalförbundet VafabMiljö avseende avloppsslam från VA-huvudmannens anläggningar.

Ärendebeskrivning

Kommunalförbundet VafabMiljö är bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun. VafabMiljö Kommunalförbund har i och med bildandet tagit över kommunernas avfallsansvar. Det innebär att för medlemmarnas räkning ansvara för planering, genomförande och uppföljning av frågor kring avfallshantering, insamling och behandling av avfall samt den myndighetsutövning som åligger kommunerna enligt 15 kap Miljöbalken med tillhörande lagstiftning. I förbundsordningen för Kommunalförbundet VafabMiljö ingår även omhändertagande av medlemmarnas verksamhetsavfall och avloppsrenings slam, såvitt inte medlemskommun beslutar annat och överenskommelse om detta träffas med kommunalförbundet.

En skrivelse från Mälarenergi AB inkom den 16 augusti 2018 till Kommunstyrelsen i Västerås, med en begäran om att avloppsrenings slam från Mälarenergi ABs avloppsreningsverk skulle undantas från överenskommelsen.

Kommunfullmäktige har innan förbundsordningen för Kommunalförbundet VafabMiljö beslutades, delegerat till Mälarenergi att vara huvudman för vatten och avlopp i Västerås. I Mälarenergi ABs ägardirektiv specificeras att "Mälarenergi ska bidra till ett fungerande kretslopp vad gäller uppkomna restprodukter genom att, utifrån den affärsmässiga samhällsnyttan, så långt möjligt ta tillvara och nyttiggöra dessa". Mälarenergi ABs bedömning är att ansvar för verksamheten, där avloppsrenings slam uppstår, redan är reglerat genom bolagsordningen och ägardirektivet.

Stadsledningskontoret har fört en dialog med Kommunalförbundet VafabMiljö och Mälarenergi AB för att utröna om det finns några hinder i att tillmötesgå Mälarenergi ABs begäran om undantag avloppsrenings slammet ifrån förbundets verksamhet. Inget hinder för detta har framkommit i

dialogen och stadsledningskontoret föreslår därför att en överenskommelse träffas mellan staden och Kommunalförbundet VafabMiljö om att förbundet inte ska omhänderta Västerås stads avloppsreningsslam, så att Mälarenergi AB kan fortsätta att omhänderta avloppsreningsslammet.

Juridisk bedömning

Förslaget till beslut är förenlig med nu gällande förbundsordning för Kommunalförbundet VafabMiljö.

Mälarenergi

HANDLÄGGARE

Duvkär Ann-Charlotte

Telefon: 021-39 50 79

Epost: ann-charlotte.duvkar@malarenergi.se

Bilaga:

Utdrag ur Förbundsordning för

Kommunalförbundet VafabMiljö, 2013-10-27

Slutversion

DATUM

2018-08-16

Angående ansvar för hantering av avloppsreningsslam

Bakgrund

Mälarenergi är huvudman för vatten- och avloppsförsörjningen i Västerås kommun. Vårt uppdrag regleras av Lagen om allmänna vattentjänster (LAV 2006:412). I vår verksamhet uppstår slam i avloppsreningsverket. Vi ser detta som en resurs för samhället och lägger mycket arbete med uppströmsarbete för att detta slam ska vara så fritt från farliga ämnen som möjligt. Slammet rötas och biogas erhålls i en process vid Kungsängsverket i Västerås. Vi erhåller inom kort en så kallad Revaq-certifiering, denna syftar till att arbeta strategiskt och långsiktigt med att minska farliga ämnen som når avloppsreningsverket. Genom det certifierade arbetssättet kommer vi att erhålla ett bra slam som är möjligt att använda som jordförbättringsresurs i jordbruket. Det renade vattnet som släpps till Mälaren kommer också att innehålla mindre mängder förorenade ämnen. Mälarenergi utreder för närvarande andra möjligheter till att förädla slammet vidare till nya produkter.

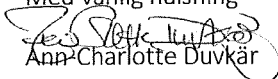
Kommunfullmäktige har delegerat till Mälarenergi att vara huvudman för vatten och avlopp i Västerås kommun. I Mälarenergis ägardirektiv specificeras att "Mälarenergi ska bidra till ett fungerande kretslopp vad gäller uppkomna restprodukter genom att, utifrån den affärsmässiga samhällsnyttan, så långt möjligt ta tillvara och nyttiggöra dessa".

Ärendet

I tredje paragrafen i VafabMiljös förbundsordning står att VafabMiljö ska "omhänderta medlemmarnas verksamhetsavfall och avloppsreningsslam, såvitt inte medlemskommun beslutar annat och överenskommelse om detta träffas med Förbundet". Med detta brev begär Mälarenergi att avloppsreningsslam från Mälarenergis avloppsreningsverk ska undantas från överenskommelsen. Ansvar för verksamheten, där avloppsslam uppstår, är redan reglerat genom Mälarenergis bolagsordning och ägardirektiv.

Ändring eller tillägg till förbundsordningen ska antas av VafabMiljös direktion och fastställas av medlemmars fullmäktige. Detta brev skickas både till direktionen för VafabMiljö Kommunalförbund och till Kommunstyrelsen för handläggning.

Med vänlig hälsning

Ann-Charlotte Duvkär

Affärsområdeschef Vatten, Mälarenergi AB

Postadress: Box 14, 721 03 Västerås Org nr: 556448-9150 Tel: 021-39 50 00 Kundcenter: 021-39 50 50

E-post: post@malarenergi.se Hemsida: malarenergi.se Besöksadress: Sjöhagsvägen 3, Västerås

MälarenEnergi

Bilaga, Utdrag ur Förbundsordning för Kommunalförbundet VafabMiljö, 2013-10-27 Slutversion

§ 3 Ändamål m.m.

Förbundets ändamål är att för medlemmarnas räkning ansvara för den strategiska planeringen av frågor kring avfallshantering och de uppgifter rörande insamling och behandling av avfall samt den myndighetsutövning som åligger kommunerna enligt 15 kap Miljöbalken med tillhörande lagstiftning samt omhändertagande av medlemmarnas verksamhetsavfall och avloppsrenings slam, såvitt inte medlems-kommun beslutar annat och överenskommelse om detta träffas med Förbundet. Förbundet ska inte besluta om renhållningstaxa eller renhållningsordning. Sådana beslut tas av respektive medlem.

Verksamheten ska utföras med iakttagande av kommunal likställighets- och själv-kostnadsprincip.

Förbundet ska medverka till att skapa en långsiktig hållbar avfallshantering med utgångspunkt från nationella, regionala och lokala miljömål.

Förbundet får tillhandahålla tjänster som har samband med verksamhetsområdet till andra än medlemmarna. Sådan verksamhet ska vila på affärsmässig grund. Verksamheten ska vara för-enlig med den kommunala kompetensen.

Förbundet får verka utanför medlemmarnas geografiska områden om det gagnar förbundets verksamhet och därmed dess medlemmar, under förutsättning att agerandet är förenligt med den kommunala kompetensen.

Förbundets verksamhet får utföras i egen regi, av förbundet hel- eller delägt bolag eller, efter upphandling, av andra utförare.

§ 21 Bildandet och ändringar i förbundsordningen

Förbundet är bildat när medlemmarnas fullmäktige har antagit förbundsordningen. Förbundet ansvarar för verksamheten enligt förbundsordningen från den 1 januari 2014.

Ändring eller tillägg till denna förbundsordning ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas fullmäktige.

Förslag till

Förbundsordning för

Kommunalförbundet VafabMiljö

§ 1 Namn och säte

Kommunalförbundets namn är Kommunalförbundet VafabMiljö (vardagligen benämnt VafabMiljö).

Förbundet har sitt säte i Västerås kommun, Västmanlands län.

§ 2 Medlemmar

Medlemmar i kommunalförbundet är Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Heby, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner.

§ 3 Ändamål m.m.

Förbundets ändamål är att för medlemmarnas räkning ansvara för den strategiska planeringen av frågor kring avfallshantering och de uppgifter rörande insamling och behandling av avfall samt den myndighetsutövning som åligger kommunerna enligt 15 kap Miljöbalken med tillhörande lagstiftning samt omhändertagande av medlemmarnas verksamhetsavfall och avloppsrenings slam, såvitt inte medlemskommun beslutar annat och överenskommelse om detta träffas med Förbundet. Förbundet ska inte besluta om renhållningstaxa eller renhållningsordning. Sådana beslut tas av respektive medlem.

Verksamheten ska utföras med iakttagande av kommunal likställighets- och självkostnadsprincip.

Förbundet ska medverka till att skapa en långsiktig hållbar avfallshantering med utgångspunkt från nationella, regionala och lokala miljömål.

Förbundet får tillhandahålla tjänster som har samband med verksamhetsområdet till andra än medlemmarna. Sådan verksamhet ska vila på affärsmässig grund. Verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetensen.

Förbundet får verka utanför medlemmarnas geografiska områden om det gagnar förbundets verksamhet och därmed dess medlemmar, under förutsättning att agerandet är förenligt med den kommunala kompetensen.

Förbundets verksamhet får utföras i egen regi, av förbundet hel- eller delägt bolag eller, efter upphandling, av andra utförare.

§ 4 Organisation

Förbundet är ett förbund med direktion.

§ 5 Direktionen

Direktionen ska bestå av tolv ledamöter med var sin ersättare, en ledamot och en ersättare från varje medlem.

Ledamöter och ersättare i direktionen väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det att val till kommunfullmäktige ägt rum i hela landet. När val av ledamöter och ersättare sker första gången ska valet avse tiden från valets förrättande till och med den 31 december 2014.

Direktionen väljer för varje mandatperiod bland sina ledamöter ordförande och två vice ordförande. Ordförandeposten ska innehas av Västerås kommun.

För direktionen gäller reglemente enligt bilaga 1 till förbundsordningen.

§ 6 Revisorer

Förbundet ska ha tre revisorer. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöter och ersättare i direktionen. Två revisorer väljs av Västmanlands Kommuner och Landsting, VKL, och en revisor väljs av Enköpings och Heby kommuner ömsom för en mandatperiod. När val av revisorer sker första gången ska valet ske av VKL samt av Heby kommun och valet ska avse tiden från valets förrättande till den 31 december 2014.

Till stöd för revisionsarbetet ska revisorerna ha sakkunnigt biträde. Biträdet kan avropas från det avtal avseende sakkunniga biträden som upphandlas av Västerås kommuns revisorer.

§ 7 Förbundsdirektör

Direktionen får utse en förbundsdirektör som verkställande tjänsteman.

§ 8 Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen,
- medlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen

§ 9 Närvarorätt m.m.

Kommunstyrelsens ordförande hos medlem har närvaro- och yttranderätt i direktionen. Därutöver avgör direktionen i vilka fall någon som inte är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden.

§ 10   Insyn och informationsskyldighet

Förbundet ska hålla sina medlemmar väl informerade om sin verksamhet. Medlemmarna ska tillhandahållas den information och tillställas de handlingar de begär. Form för och omfattning av denna informationsskyldighet ska fastställas av medlemmarna i samråd med direktionen. Informationsskyldigheten omfattar handlingar som är allmänna och offentliga.

§ 11   Kungörelser och andra tillkännagivanden

Förbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokollsjusteringar och övriga tillkännagivanden sker på förbundets anslagstavla.

Protokoll från direktionen ska tillställas medlemmarna i elektronisk form.

Kungörelse om sammanträde vid vilket budgeten fastställs ska anslås på förbundets anslagstavla och på varje medlems anslagstavla.

§ 12   Kostnadstäckning

Kostnaderna för förbundets verksamhet ska i första hand täckas av de taxor och avgifter för insamling och behandling av avfall som respektive medlems kommunfullmäktige fastställer (renhållningstaxor) samt förbundet fastställer (mottagningstaxor och andra avgifter för tjänster).

Medlemmarna har enligt lag ekonomiskt ansvar för förbundets förbindelser. Förbundet ska dock genom överenskommelse med medlemmarna söka balans i förbundets ekonomi.

Kostnaderna för förbundets verksamhet ska i den mån de inte täcks på annat sätt erläggas av medlemmarna.

Medlemmarnas verksamhet inom förbundet ska redovisningsmässigt vara skilda resultatenheter och samtliga kostnader och intäkter som härrör till en medlem ska bäras av den. Normalt balanseras årets resultat hos resultatenheterna över i ny räkning.

Över- och underskott i renhållningsverksamheten för respektive medlemskommun ska hos Förbundet föras med i ny räkning i form av resultatutjämningsfond och/eller investeringsfond för respektive medlemskommun. Röntan ska grundas på den genomsnittliga räntesatsen på Förbundets bankkonto eller på annat sätt som Förbundet bedömer vara mer rättvist. Eventuella kundförluster som uppkommit på fordringar utställda före verksamhetsövergången ska bäras av Förbundet och föras över i ny räkning inom respektive resultatenhet.

Det åligger förbundet att fördela kostnaderna på respektive medlem utifrån god redovisningssed. Gemensamma kostnader, så kallade overheadkostnader som inte specifikt kan läggas på enskild medlem ska, om inte förbundet finner annan mer rättvisande fördelningsgrund, fördelas efter den procentuella andelen kommuninvånare per medlemskommun den 1 november året före verksamhetsåret.

Förbundet ska, om förbundsdirektionen inte beslutar annat, vara anslutet till Västerås kommuns koncernkonto samt i övrigt följa vid var tid gällande Finanspolicy och Finansriktlinjer för Västerås kommun.

§ 13   Finansiering av Förbundets verksamhet

Förbundet har rätt att disponera en kontokredit enligt överenskommelse med Västerås kommun. Kontokrediten är avsedd att täcka både kort- och långfristigt finansieringsbehov.

För kontokrediten i Västerås kommun ska övriga medlemskommuner gå i borgen i förhållande till sin aktuella andel i förbundet.

För det fall direktionen bedömer att det är fördelaktigt för verksamheten att kommunal borgen tecknas för en upplåning eller på grund av andra förpliktelser t ex som en följd av beslut enligt Miljöbalken, ska denna fördelas i förhållande till varje medlemskommuns aktuella andel i förbundet. Förbundet ska i varje enskilt ärende om borgen tillskriva Kommunerna och redovisa motiv och förutsättningar för investeringar där kommunal borgen bör lämnas.

Beslut om sådan borgen får ske endast om följande två villkor är uppfyllda:

- Förslaget ska biträdas av majoriteten av medlemskommunerna.
- Förslaget ska biträdas av medlemskommuner med minst två tredjedelar av andelarna i förbundets tillgångar och skulder.

§ 14   Andel i tillgångar och skulder

Medlems andel i förbundets övertagna tillgångar och skulder, inklusive miljöskuld, från VafabMiljö AB ska bestämmas i proportion till befolkningstalet i respektive medlemskommun den 31 december 2003, enligt bilaga 2 (motsvarande fördelningsgrund som för respektive kommuns aktiekapital i Vafab Miljö AB). Om någon av medlemmarna påkallar det ska fördelningen enligt bilaga 2 förändras till aktuellt befolkningstal första gången 2022 och därefter vart tionde år.

§ 15   Värdering av miljöskuld

Om någon av medlemmarna påkallar det ska aktuell miljöskuld värderas.

§ 16   Budget och ekonomisk styrning

Förbundsdirektionen ska årligen före maj månads utgång upprätta förslag till budget med investerings- och finansieringsplan för den egna verksamheten för den kommande treårsperioden samt tillse att motsvarande förslag upprättas i hel- eller majoritetsägda företag.

Direktionen ska samråda med medlemmarna om förslaget till budget senast den 31 mars och senast den 1 juli skriftligen meddela ett preliminärt förslag till taxor till medlemmarna.

Senast vid utgången av november månad ska direktionen fastställa förbundets budget för nästa verksamhetsår jämte taxor och avgifter för tillhandahållna tjänster och varor.

Innan förbundet fattar beslut om avtal av större vikt eller om större investeringar ska samrådske med medlemmarna.

Förbundet ska upprätta delårsrapport med årsprognos per den 31 april samt den 31 augusti.

Förbundets bokslut ska lämnas till medlemmarna senast den 24 januari. Årsredovisning ska lämnas till medlemmarna senast den 15 mars.

§ 16 Arkivvård

Västerås kommuns arkivreglemente ska gälla för förbundet.

§ 17 Ersättningar

Ordförande samt förste och andre vice ordförande ska ha ett fast årsarvode. Årsarvodet för ordföranden ska uppgå till 10 % av basarvodet till Västerås kommuns förtroendevalda samt till förste och andra vice ordförande med 4 % av basarvodet till Västerås kommuns förtroendevalda.

De förtroendevalda revisorerna ska ha ett fast årsarvode. Årsarvodet ska uppgå till 1% av basarvodet för Västerås kommuns förtroendevalda.

Arvode och andra ekonomiska ersättningar till övriga förtroendevalda ska utgå enligt de regler som tillämpas för förtroendevalda i Västerås kommun.

Arvodena ska justeras med den procentsats som arvoden till förtroendevalda i Västerås kommun justeras.

§ 18 Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid.

En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Vid medlems utträde ur förbundet upphör medlemskapet vid utgången av det tredje året efter det att uppsägningen skedde.

Vid utträde ur förbundet ska reglering av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen ske på så sätt, att medlemmen erhåller sin andel av förbundets redovisade egna kapital. Är utträdande medlemmens eget kapitalandel negativ, ska utträdande medlem till förbundet betala in ett belopp motsvarande detta. Det egna kapitalet ska bestämmas enligt årsbokslut efter det andra året efter uppsägningen. Utträdande medlem skall även betala in ett belopp som motsvarar medlemmens andel av kvarvarande miljöskuld. Medlemmens andel av miljöskulden beräknas i enlighet med § 14. Medlemmens andel vid denna reglering är den som gällt under det andra året efter uppsägningen.

När en medlem utträtt ur förbundet upphör medlemmens ansvar för förbundets skulder.

De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som behövs med anledning av utträdet.

§ 19 Likvidation av kommunalförbundet

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden i § 18 är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också likvideras om mer än hälften av medlemmarna fattat beslut härom.

Likvidationen ska verkställas av direktionen i egenskap av likvidator.

Likvidationen ska genomföras på ett sådant sätt att medlemmarnas möjligheter att återta de uppgifter som överlämnats till förbundet underlättas.

När förbundet trätt i likvidation ska dess egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning under hand, på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får fortsätta den tid som behövs för en ändamålsenlig avveckling. Fortgår likvidationen över kalenderårsskifte, ska årsredovisning avges som vanligt.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator, ska den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Denna slutredovisning sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning över skiftet av behållna tillgångar. Till förvaltningsberättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen inklusive redovisning för den tid varunder verksamheten har fortsatt. Förvaltningsberättelsen och redovisningen ska granskas av kommunalförbundets revisorer, som har att inom en månad avge revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

Vid skifte av förbundets tillgångar i anledning av likvidationen ska tillgångar och skulder, inklusive den kvarvarande miljöskulden, fördelas utifrån medlemmarnas andel av det egna kapitalet vid likvidationstillfället, som framgår av slutredovisningen.

Vid skifte av förbundets behållna tillgångar i anledning av likvidationen ska tillgångar och skulder fördelas utifrån medlemmarnas andel av det egna kapitalet vid likvidationstillfället, som framgår av slutredovisningen. Kvarvarande miljöskuld ska regleras enligt den i § 14 angivna fördelningsgrunden.

När slutredovisningen och revisionsberättelse delgivits samtliga medlemmar är förbundet upplöst.

Om det framkommer någon tillgång eller skuld för förbundet efter dess upplösning eller om talan väcks mot förbundet eller om det på annan sätt uppkommer behov av ytterligare likvidationsåtgärd, ska likvidationen fortsätta.

När likvidationsuppdraget fullgjorts, ska förbundsdirektionen besluta vilken av medlemmarna som ska överta vården av de handlingar som tillhör förbundets arkiv.

§ 20 Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar, som inte kan lösas genom frivillig uppgörelse mellan parterna, ska tvisten slutligt avgöras genom skiljedomsförfarande administrerat av Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut (SCC), varvid reglerna om förenklat förfarande ska tillämpas. Skiljedomsförfarandet ska äga rum i Västerås.

§ 21 Bildandet och ändringar i förbundsordningen

Förbundet är bildat när medlemmarnas fullmäktige har antagit förbundsordningen. Förbundet ansvarar för verksamheten enligt förbundsordningen från den 1 januari 2014.

Ändring eller tillägg till denna förbundsordning ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas fullmäktige.